

Soạn văn bài Bài ca phong cảnh Hương Sơn. Nội dung tài liệu sẽ giúp các bạn nắm chắc nội dung bài học một cách đơn giản nhất. Mời các bạn học sinh và thầy cô cùng tham khảo.

Mẫu 1: Soạn bài Bài ca phong cảnh Hương Sơn

Bố cục

Phần 1 (bốn câu đầu): Tâm tình của tác giả khi vừa đặt chân đến Hương Sơn.

Phần 2 (mười câu tiếp): Khung cảnh Hương Sơn qua con mắt của nhà thơ.

Phần 3 (năm câu còn lại): Suy nghĩ, quan niệm của tác giả về cuộc đời, về con người, đất nước.

Câu 1 trang 51 SGK Ngữ văn 11 tập 1

+ Bầu trời cảnh Bụt: Bầu trời – chỉ bao quát khung cảnh Hương Sơn; cảnh Bụt – Khung cảnh đẹp đẽ, thoát tục, gần với cõi của Bụt của tiên.

+ Câu thơ gợi cảm hứng ngợi ca, trữ tình, thiên về tâm linh cho bài hát nói.

+ Không khí tâm linh thể hiện:

→ chim cúng trái, cá nghe kinh

→ tiếng chày kinh

→ những di tích: suối Giải Oan, hang Phật Tích

Câu 2 SGK Ngữ văn 11 tập 1 trang 51

Cách cảm nhận phong cảnh thiên nhiên của người xưa:

+ Xem thiên nhiên là cõi mộng đẹp.

+ Thiên nhiên như là chốn để nương náu tâm hồn, xa lánh bụi trần, thế tục.

Câu 3 SGK Ngữ văn 11 trang 51 tập 1

Nghệ thuật tả cảnh:

+ Không gian: đậm màu sắc tâm linh, không gian như cõi tiên, tác giả sử dụng phép so sánh, nhân hóa.

+ Màu sắc: bao phủ không gian là sắc trắng của trời, của nước, của mây, nổi lên giữa nền trắng ấy là những đá ngũ sắc long lanh rực sáng.

+ Âm thanh: lấy động tả tĩnh, tiếng chày kinh vang lên càng làm bật nổi sự yên tĩnh, bình yên của không gian Hương Sơn.

Ý nghĩa

Bài ca phong cảnh Hương Sơn bộc lộ tình cảm của nhà thơ trước phong cảnh Hương Sơn (chùa Hương) đồng thời thể hiện ngòi bút nghệ thuật đặc sắc của tác giả, đặc biệt là trong việc miêu tả không gian, màu sắc và âm thanh.

Mẫu 2: Soạn bài Bài ca phong cảnh Hương Sơn

Kiến thức cơ bản

2.1.1. Chu Mạnh Trinh (1862-1905) tự Cán Thần, hiệu Trúc Vân, quê làng Phú Thị, huyện Mễ Sở, huyện Đông Yên, phủ Khoái Châu (nay là Mễ Sở, huyện Văn Giang) tỉnh Hưng Yên. Ông là người tài hoa, thạo đủ cầm, kì, thi, họa, lại giỏi cả nghệ thuật kiến trúc, và đặc biệt say mê cảnh đẹp.

2.1.2. Hương Sơn phong cảnh ca là một trong ba bài thơ được Chu Mạnh Trinh viết vào dịp ông đứng trông coi việc trùng tu tôn tạo quần thể thắng cảnh Hương Sơn. Bài thơ viết theo thể hát nói. Bài thơ vẽ nên một bức tranh thiên nhiên xinh đẹp và nên thơ về phong cảnh Hương Sơn. Đây là một bài thơ vịnh cảnh và thể hiện tâm sự. Đó là tâm sự yêu nước, tự hào với cảnh đẹp quê hương đất nước của nhà thơ.

Rèn kĩ năng

2.2.1. Bài thơ có thể chia thành ba đoạn:

- Đoạn 1 (bốn dòng thơ đầu): giới thiệu thắng cảnh Hương Sơn, nhận xét tổng quát về cảnh đẹp và thể hiện tình cảm.
- Đoạn 2 (Từ "Thỏ thẻ rừng mai chim cúng trái... Ghập ghềnh mấy lối uốn thang mây"): Tả cảnh đẹp Hương Sơn. Cảnh Hương Sơn mang vẻ đẹp của chốn tiên cảnh, như một bức tranh đẹp và nhiều sắc màu.
- Đoạn 3 (phần còn lại): Suy nghĩ của nhà thơ về giang sơn đất nước. Đoạn thơ này có thể gắn với hiện thực đất nước để hiểu rộng và sâu hơn giá trị của bài thơ. Bài thơ thể hiện tình yêu quê hương đất nước tha thiết qua một thắng cảnh của đất nước và tâm sự sâu kín của một nhà thơ về đất nước, cuộc đời.

2.2.2. Bốn câu thơ đầu giới thiệu bao quát toàn cảnh Hương Sơn và trực tiếp nêu cái thú ban đầu khi đến với Hương Sơn. Hai nhịp cân xứng xác định nét cơ bản bao trùm lên cảnh trí Hương Sơn bằng một nhận xét tinh tế: vừa là danh lam thắng cảnh do tạo hoá ban tặng vừa là công trình tôn giáo. Cảnh được dựng lên vừa mang nét bình dị, gần gũi, vừa thắm đượm không khí huyền diệu, linh thiêng. Đó là niềm "ao ước" không chỉ trong giây lát mà đã trở thành niềm khát khao "bây lâu nay" của bao du khách.

Câu thơ thứ ba có giá trị tạo hình đặc sắc nhờ cách hợp giữa hình thức điệp từ liệt kê và thủ pháp luyện láy "non non, nước nước, mây mây"... Vừa vẽ ra cảnh trí hùng vĩ của non nước, mây trời Hương Sơn như một bức tranh thủy mặc cổ điển vừa tạo được âm điệu ngân nga, băng khuâng man mác như cảm xúc của du khách trước vẻ huyền ảo chốn bồng lai tiên cảnh.

2.2.3. Ba khổ giữa miêu tả cảnh đẹp cụ thể của Hương Sơn. Rừng mơ, suối Yến, tiếng chim ca thỏ thẻ "vườn hoa", dáng cá "lững lờ" dưới dòng nước trong veo, phẳng lặng, tiếng chuông chùa ngân nga... là những hình ảnh sinh động biến hoá như có hồn. Bức tranh phong cảnh vừa hiện thực vừa mang màu sắc huyền thoại lãng mạn được dệt nên bởi nghệ thuật ẩn dụ nhân hoá: "chim cúng trái", "cá nghe kinh", cách phối thanh, phối hình tài hoa tinh tế đã gọi lên được thần thái Hương Sơn. Âm điệu của "tiếng chày kinh" (tiếng chuông chùa) như dẫn dụ du khách vào giấc mộng cõi tiên cảnh để tâm hồn được cao khiết, thánh thiện hơn.

Khung cảnh thiên nhiên đẹp như trong cõi mộng và không gian tĩnh lặng đã khiến cho "khách tang hải giật mình". Cái giật mình ấy vừa làm nổi bật lên vẻ tĩnh lặng của không gian vừa diễn tả được sự say sưa của khách khi đứng trước cảnh đẹp Hương Sơn.

Qua đoạn thơ, những lớp lang trập trùng cao thấp của thắng cảnh Hương Sơn lần lượt hiện lên như mời gọi, như mê hoặc. Sự lặp lại đại từ chỉ định "này" được lặp lại 4 lần để liệt kê 4 thắng cảnh tiêu biểu nổi tiếng gắn với những huyền thoại li kì về cửa Phật đã nhân lên cảm xúc say sưa khoan khoái. Tiếp theo là những câu thơ giàu chất hoạ, chất nhạc với các từ láy gợi hình "long lanh", "thăm thẳm", "gập ghềnh" vẽ ra vẻ đẹp mộng ảo, thần tiên huyền bí của "Nam thiên đệ nhất động".

2.2.4. Đoạn kết bài thơ là nơi tập trung thể hiện tư tưởng và cảm hứng về tình yêu quê hương, niềm tự hào dân tộc của nhà thơ. Câu hỏi "Chừng giang sơn còn đợi ai đây?" vừa kín đáo biểu lộ niềm tự hào của con người đã đóng góp nhiều công sức tôn tạo thêm vẻ đẹp huyền diệu của Hương Sơn vừa nhắc nhở mọi người cùng có trách nhiệm làm đẹp cho giang sơn đất nước. Bài ca kết lại trong sự hoà quyện giữa

cảm hứng tôn giáo đầy thành kính trang nghiêm và tình yêu quê hương đất nước tha thiết. Điều đó góp phần làm cho Hương Sơn đẹp hơn, hấp dẫn hơn.

Mẫu 3: Soạn bài Bài ca phong cảnh Hương Sơn

Câu 1 trang 51 sách giáo khoa Văn 11 tập 1

Một cái nhìn bao quát về cảnh vật khi Chu Mạnh Trinh đến với Chùa Hương được thể hiện ở câu: “Bầu trời cảnh Bụt”. Nhà thơ chỉ ra cảnh tượng “Kìa non non nước nước mây mây”. Đó là không gian của núi non, sông nước, mây trời. Núi non soi mình bên dòng suối Yến. Mây trời lồng lộng trên quần thể Hương Sơn. Cái thú đến với Hương Sơn là đến với “Bầu trời cảnh Bụt” là sự ao ước của bao người trong đó có nhà thơ (Thất Hương Sơn ao ước bấy lâu nay). Cảnh vật hiện ra là cảnh của thiên nhiên và cũng là cảnh tôn giáo. Lòng ngưỡng mộ với cảnh Phật cộng với cảm nhận tinh tế của một nhà thơ, Chu Mạnh Trinh đã bật lên câu hỏi “Đệ nhất động hỡi là đây có phải?”

Giọng thơ khoan thai, nhẹ nhàng như ru, như mời mọc. Tâm hồn thi sĩ như băng khuâng, băng lắng trong tĩnh tại của tâm linh mà vẫn tinh táo lạ thường. Con người đến nơi này như rũ sạch mọi thứ phàm tục. Bốn câu thơ đầu tạo cảm xúc cho bài thơ hát nói.

Cảnh vật trong bài hát nói mang màu sắc tôn giáo (đạo Phật) với tất cả tấm lòng ngưỡng mộ trang nghiêm nhưng gắn kết với linh yêu cái đẹp thiên nhiên của nhà thơ, với những cảnh “thỏ thẻ rừng mai”, “lũng lờ khe Yến”, “lòng bóng nguyệt”, “uốn thang mây”. Sự hòa quyện giữa cảm hứng tôn giáo trang nghiêm với lòng yêu quê hương đất nước là giá trị nhân bản cao đẹp trong tâm hồn thi nhân. Nó tạo ra sự thanh cao, tinh khiết, lâng lâng của hồn người. Cảm hứng tôn giáo không phải là sự mê tín dị đoan mà là một nhu cầu tinh thần mang tính người của một bút pháp tài hoa.

Câu 2 sách giáo khoa Văn 11 tập 1 trang 51

Nhà thơ tả cảm giác của khách văn cảnh Hương Sơn khi nghe tiếng chuông chùa như sau:

Du khách từ cái thế giới đầy biến động ngoài kia vào đây dường như cũng bừng ngộ, nghĩa là cũng nhập vào làm một với cảnh Bụt chốn này. Con người đi vào cảnh thắng thốt với tiếng chày kinh. Tất cả đều cởi bỏ mọi phiền lụy của trần gian để hoà nhập vào cái không khí linh thiêng nơi chốn Phật này. Tại khoảnh khắc ấy, cả chim, cá và người đều dường như thoát tục. Cái sinh khí Hương Sơn vô hình là thế, vậy mà thi nhân đã thấy nó hiện hữu trong tất cả, hoà tan trong tất cả. Đó đúng là một sự nắm bắt tinh tế, thần tình.

Câu 3 sách giáo khoa Văn 11 trang 51 tập 1

Cách miêu tả của nhà thơ làm cho cảnh vật trở nên có hồn, phẳng phất không khí thần tiên, xa lánh với cõi trần đầy bụi bặm.

Cách miêu tả làm cho bức tranh Hương Sơn nên thơ, nên họa:

“Nhác trông lên [...] gấm dệt”

Những câu thơ nhất mực trong sáng. Đó là sản phẩm của một cảm hứng thẩm mỹ cao độ. Yêu cái đẹp của cảnh vật đã gắn liền với lòng yêu quê hương đất nước.

CLICK NGAY vào **TẢI VỀ** dưới đây để download soạn văn lớp 11 bài Bài ca phong cảnh Hương Sơn file word, pdf hoàn toàn miễn phí.